

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number 19-1/25-12160
Otsuse kuupäev 22.12.2025
Komisjoni koosseis Taavi Hein

Tarbija
Kaupleja Enefit AS (16130213)

Tarbija nõue Lepingu lõpetamine ilma lepingu ennetähtaegse lõpetamise tasuta.

Resolutsioon:

1. Tarbija avaldus rahuldada osaliselt. Komisjon on tuvastanud, et kaupleja kasutatud teavitused ei ole õigusselge ega kooskõlas tarbijakaitse seadusega (TKS § 16 lg 6 p 2).
2. Komisjon jätab tarbija avalduse rahuldamata osas, milles tarbija palus komisjonil tuvastada ebamõistlikult kõrge lepingu lõpetamistasu VÕS § 42 lg 3 p 5 mõttes.
3. Komisjoni otsus täidetakse 30 päeva jooksul, arvates selle Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevat päevast. Kui vaidlevad pooled ei nõustu komisjoni otsusega, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Asjaolud:

Tarbija sõlmis 13.10.2022 kauplejaga tähtajalise elektrienergia lepingu kestvusega 01.11.2022 kuni 31.10.2029.

Tarbija leiab, et kaupleja tegevuse tõttu on ta sattunud ebavõrdsesse seisu võrreldes enne 23.09.2022 lepingu sõlminud klientidega.

Lepingu lõpetamisel kohaldub tarbijale lepingu ennetähtaegse lõpetamise tasu 4 042 €, mis tarbija hinnangul on ebamõistlikult suur. Võrdluseks 2025. a sama tüüpi leping (uus Kindel) puhul on lõpetamistasu vaid 792 €.

Tarbija on seisukohal, et kaupleja tüüptingimus on meelevaldne ja ebarproportsionaalne ning ta soovib, et kaupleja võimaldaks ka pärast 01.10.2022 sõlmitud Kindel Plussi lepingust väljuda samadel alustel, nagu seda rakendati varasematele klientidele.

Kaupleja seisukoht:

Kliendi väide ebavõrdse kohtlemise kohta on põhjendamatu, kuna tasuta väljumise võimalus enne 1.10.2022 sõlmitud lepingutele tulenes ajutisest seadusesätetest, mitte Enefiti enda otsusest. Samuti on lõpetamistasu õigustatud ja proportsionaalne, sest see kompenseerib müüjale fikseeritud hinnaga lepingu puhul tekkiva tegeliku tururiskist tuleneva kahju ning vastab lepingus selgelt sätestatud ja läbipaistvatele tingimustele.

Lepingu sõlmimise hetkel olid kõik lepingu olulised tingimused, sh ennetähtaegse lõpetamise puhul lepingu lõpetamise tasu nõude alused ja lõpetamistasu arvestamise põhimõtted, lepingus välja toodud ja kliendile selgelt kättesaadavad.

Komisjoni põhjendus:

Tarbijavaidluste komisjon, tutvunud asja materjalidega, leiab, et tarbija avaldus kuulub rahuldamisele osaliselt. Tarbija on esitanud tarbijavaidluste komisjonile nõude tuvastada (i) tarbijakaitse seaduse rikkumine seoses paketi vahetamisega ning (ii) nõude tuvastada kauplejaga sõlmitud lepingu lõpetamisele rakenduva leppetrahvi tühisus olukorras, kus tarbija soovib kauplejaga sõlmitud tähtajalise lepingu üles öelda ja selle asemel sõlmida alternatiivse elektrienergia lepingu.

Tarbija on esmalt juhtinud tähelepanu asjaolule, et kaupleja veebikeskkonnas tarbijale kuvatav kinnitusnõue kujutab endast tarbijakaitse seaduse § 13 lõike 1 tähenduses kauplemisvõtet ning ei ole kooskõlas tarbijakaitse seaduse §-st 16 tuleneva eksitava kauplemisvõtte keeluga. Kinnitusnõude kohaselt peab tarbija kinnitama, kas ta nõustub paketi vahetusega, millega lisandub eelmise lepingu lõpetamise tasu teavituses märgitud summas.

Komisjon nõustub tarbijaga ning leiab, et teavituse sõnastus ei ole piisavalt selge ega üheselt mõistetav, kuna sellest ei nähtu, et lepingu lõpetamise tasu rakendub üksnes juhul, kui tarbija ja kaupleja sõlmivad paketi vahetuse tulemusel uue lepingu. Sellisel kujul võib teavitus luua tarbijale eksitava mulje, et kinnitusnõudega nõustumine toob kaasa paketi vahetuse ja rahalise kohustuse kohese tekkimise, kuigi tegelikkuses ei kaasne kinnituse andmisega iseseisvalt lepingu muutmist ega tasu rakendumist.

Lisaks ei võimalda teavituse esitamise aeg ja sisu tarbijal enne kinnituse andmist tutvuda uue paketi tingimuste ja hinnaga, mistõttu ei ole tarbijale tagatud tarbijakaitse seaduse § 17 mõttest tulenev võimalus teha teadlik majanduslik otsus.

Eeltoodust tulenevalt leiab komisjon, et kauplejal tuleks teavituse sisu ja esitamise loogikat täpsustada, et vältida tarbija eksitamist ja tagada kauplemisvõtte vastavus tarbijakaitse seadusest tulenevatele nõuetele. Kauplejal tuleks lisada teavitusele täiendav selgitus, mille mõtte kohaselt ei toimu kinnituse andmisega lepingu sõlmimist ning kinnitus hakkab kehtima üksnes eeldusel, et paketi vahetus leiab uue lepingu sõlmimisega aset.

Teises nõudes tugineb tarbija ebamõistlikule lepingu lõpetamise tasule, mis on olemuselt

leppetrahv VÕS § 158 lg 1 mõttes. Kaupleja on selgitanud, et enne 01.10.2022 fikseeritud paketiiga lepingu sõlmijatele võimaldati lepingust tasuta väljumist, sest nii tulenes kehtivast seadusest. Komisjon nõustub selle käsitlesega, kaupleja on märkinud õigesti et 23.10.2022 jõustunud elektrituruseaduse § 109 ülamärkega 3 kehtestas ajutise erandi, mille kohaselt ei tohtinud elektrimüüja kuni 30.09.2023 nõuda universaalteenusele üleminekul leppetrahvi ega kahju hüvitamist nende klientide puhul, kes olid elektrilepingu sõlminud enne 23.09.2022. Vastab ka tõele, et viidatud säte kehtis üksnes teatud perioodil ajutiselt.

Küll aga ei nõustu komisjon kaupleja väitega, mille kohaselt pärast sätte kehtetuks muutumist ei olnud kauplejal enam õiguslikku alust ega võimalust sama põhimõtet laiendada hiljem sõlmitud lepingutele. Kaupleja on praegusel juhul leppetrahvi kehtestanud vastavalt enda äranägemise ja ärilise otsuse tulemusena, mille kehtestamine vastab küll seadusele, ent on kaupleja vaba valik. Kauplejale ei tulene seadusest kohustust kliente leppetrahvidega sanktsioneerida või esitada kahju hüvitamise nõudeid.

Tarbija ja kaupleja vahel sõlmitud tähtajalise elektrienergia lepingu erisätete kohaselt on kauplejal õigus nõuda lepingu ennetähtaegse lõpetamise korral tarbijalt lepingu lõpetamise tasu (leppetrahv), kui leping lõpeb enne lepingus kokkulepitud lõpptähtaega. Lepingu lõpetamise tasu suurus ei ole fikseeritud summa, vaid see arvutatakse vastavalt lepingus kokkulepitud valemile, lähtudes tarbija mõõtepunkti prognoositavast aastasest tarbimismahust ning lepingu lõpuni jäänud kuude arvust. Lepingu kohaselt kujuneb lepingu lõpetamise tasu järgmiselt: lepingu lõpetamise tasu = koefitsient × lepingu lõpuni jäänud kuude arv. Koefitsient määratakse tarbija mõõtepunkti prognoositava 12 kuu tarbimismahu alusel. Käesoleval juhul on tarbija prognoositav aastane tarbimismaht 17 052 kWh, mis vastab lepingus sätestatud vahemikule 10 001–50 000 kWh ning mille puhul kohaldub koefitsient 86. Lepingu lõpuni jäänud kuude arv sõltub lepingu lõpetamise hetkest. Lepingus on kokkulepitud, et juhul kui leping lõpetatakse kalendrikuu keskel ja kalendrikuu lõpuni on jäänud pool või rohkem kalendrikuu päevadest, loetakse vastav kalendrikuu lepingu lõpuni jäänud kuude hulka. Kui kalendrikuu lõpuni on jäänud vähem kui pool kalendrikuu päevadest, seda kuud arvestusse ei võeta. Sellest tulenevalt kujuneb lepingu lõpetamise tasu proportsionaalselt vastavalt lepingu järelejäänud kestusele. Järelikult väheneb lepingu lõpetamise tasu lepingu lõpptähtajale lähenedes järk-järgult ning on otseselt seotud lepingu kehtivusajaga.

Kaupleja leppetrahvi arvestus jääb kuu lõikes tunduvalt alla prognoositavast tasust, mida kaupleja eelduslikult kuu lõikes tarbijalt saaks, kui tarbija lepingut ennetähtaegselt ei lõpetaks. Tähtajalised lepingud saavad üldjuhul lõppeda tähtpäeva saabumisel, vastasel juhul muutuks tähtajalise lepingu tähtaja siduvus lepingupooltele sisutühjaks. Sõlmides tähtajalise lepingu, tekitab kauplejal ootus, et tarbija järgib endale lepinguga võetud kohustust, milleks on muu hulgas lepingu tähtaja kestel lepingus püsimine. VÕS § 128 lg 4 näeb ette hüvitatava kahjuna saamata jäänud tulu. Komisjoni hinnangul kompenseerib kaupleja kehtestatud leppetrahv eelkõike tulu, mis jääb kauplejal tarbija paketi vahetamise tõttu saamata, kuid ka tururiski (vt järgmist lõiku).

Tarbija on tuginenud võrdlusele teise sarnase lepinguga, kus leppetrahvi maksimaalmäär (lepingu lõpetamise tasu) on kordades madalam. Seejuures on tarbija jätnud tähelepanuta, et kõnealuse võrreldava paketi maksimaalne kestus on üksnes 36 kuud. Kaupleja on selgitanud, et lepingu lõpetamise tasu sõltub eeldatavast tarbimismahust ja lepinguperioidist. Pikaajalise kohustuse võtmise puhul võib komisjoni hinnangul leppetrahvi kujunemise alus erineda sarnase lühema lepingu erakorralise lõpetamise puhuks kehtestatud leppetrahvi alustest. Komisjon arvestab kaupleja selgitust, mille kohaselt ostab kaupleja fikseeritud hinna tagamiseks kogu lepinguperioidi

vältel kogu tarbimismahu elektriturult kehtiva hinnaga ette. Sellest omakorda järeldeb, et tähtajalisest lepingust väljumine saab toimuda üksnes erandlikel juhtudel ja kauplejal võib olla õigus nõuda leppetrahvi, mis võib tarbijale tunduda ebamõistlikult kõrge. Pikema lepingu puhul muutub risk kaupleja jaoks kõrgemaks. Komisjoni võtab arvesse kaupleja väidet, mille kohaselt on elektriturg äärmiselt volatiilne ja millest tingituna on kauplejal õigus kehtestada leppetrahv määras, mis katab võimalikke tururiske tarbija poolt lepingu erakorralisel lõpetamisel. Komisjoni hinnangul vastab ka tõe väide, mille kohaselt oli tarbijale enne lepingu sõlmimist teada leppetrahvi kujunemisel alus erakorralisel lepingu lõpetamisel. Teisisõnu oli tarbijal võimalik leppetrahv arvutada lepingu hüpoteetilise lõpetamiseaja seisuga välja ja otsustada, kas tarbija soovib lepingu sõlmida ning kas tarbija on valmis tasuma kaupleja kehtestatud valemi järgi leppetrahvi.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Taavi Hein

/allkirjastatud digitaalselt/